PARTENERIATE INTERNAȚIONALE ÎN EDUCAȚIA NONFORMALĂ: STUDIU DE CAZ – ETWINNING „ÎMPREUNĂ PENTRU SĂNĂTATEA NOASTRĂ”

Adelina OLTEANU-STURZA,
doctorandă,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
metodist coordonator pentru învățământul preșcolar de naționalitate,
Școala Generală și Grădinița Română ”Lucian Magdu” Battonya, Ungaria
ORCID: 0009-0008-8446-9100

Mihaela IACOB,
PhD, lector
Facultatea de Pedagogie, Universitatea Gál Ferenc, Szarvas, Ungaria
ORCID: 0009-0008-5537-3062

Rezumat. *Proiectele de educație nonformală desfășurate în parteneriat internațional joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor copiilor de vârstă preșcolară. Articolul de față explorează impactul unui proiect eTwinning – „Împreună pentru sănătatea noastră” – asupra copiilor, educatoarelor și comunității educaționale. Prin metode interactive, activități creative și colaborare digitală, acest proiect a promovat un stil de viață sănătos și a demonstrat cum educația nonformală poate aduce un plus de valoare învățării timpurii.*

Cuvinte-cheie*: educație nonformală, eTwinning, parteneriate internaționale, învățare experiențială, colaborare digitală, inovație educațională.*

INTERNATIONAL PARTNERSHIPS IN NON-FORMAL EDUCATION: CASE STUDY – ETWINNING “TOGETHER FOR OUR HEALTH”

Summary. *Internationally partnered non-formal education projects play a crucial role in the development of preschool children's competencies. This article explores the impact of the eTwinning project “Together for Our Health” on children, educators, and the educational community. Through interactive methods, creative activities, and digital collaboration, this project promoted a healthy lifestyle and demonstrated how non-formal education can add value to early learning.*

Keywords: *non-formal education, eTwinning, international partnerships, experiential learning, digital collaboration, educational innovation.*

Introducere

Educația nonformală în grădiniță reprezintă un cadru flexibil și interactiv care completează educația formală prin metode experiențiale.

În era digitală în care trăim, educația se schimbă continuu, adoptând noi tehnologii și modalități de predare și învățare. În acest context, eTwinning devine o resursă valoroasă pentru cadre didactice și copii / elevi în căutarea unor modalități eficiente și inovatoare de a colabora și interacționa în cadrul procesului de învățare.

În contextul internaționalizării educației, platforma eTwinning oferă oportunități valoroase pentru schimb de bune practici și colaborare transnațională. Un exemplu relevant este proiectul „Împreună pentru sănătatea noastră”, care a urmărit dezvoltarea unor obiceiuri sănătoase la copiii preșcolari și școlari prin activități ludice și interactive.

eTwinning reprezintă o platformă online dedicată colaborării între școli din diferite țări europene. Această inițiativă, lansată în 2005 de către Comisia Europeană, își propune să promoveze schimbul de idei și practici între cadre didactice și elevi din diverse țări europene prin intermediul proiectelor comune. Prin eTwinning, profesorii și elevii pot lucra împreună într-un mediu virtual sigur și să-și împărtășească experiențele și cunoștințele, contribuind astfel la dezvoltarea unei înțelegeri mai profunde a diversității culturale și lingvistice europene.

Un proiect eTwinning se pretează la: flexibilitate, învățarea unor lucruri noi pe căi noi, curriculum transversal, conștientizări interculturale, înlăturarea barierelor, gândire critică, competențe digitale într-un context relevant, angajare, motivație.

Beneficiile proiectelor eTwinning:

- eTwinning este un instrument pentru integrarea tehnologiei în context;
- este excelent pentru învățarea bazată pe proiecte;
- poate fi implementat într-o manieră curriculară;
- implică copii / elevi și cadre didactice;
- îmbunătățește utilizarea instrumentelor de învățare digitale;
- este o oportunitate să promoveze educația pentru un cetățean digital.

Pentru o educatoare etwinner, un proiect eTwinning înseamnă: pasiune, educație unică, inovativă, comunitate, inspirație, copii și părinți satisfăcuți, colaborare, dezvoltare profesională.

Beneficii pentru cadrele didactice: acest proiect este ușor de integrat în planificarea activităților educative din grădiniță; educatoarea are autonomie în organizare; proiectul presupune o dezvoltare holistică, cu participarea copiilor / elevilor, în care se conectează în lumea din afara sălii de grupă sau de clasă; proiectul prezintă o multitudine de oportunități, îmbunătățește abilitățile de colaborare și comunicarea eficientă, deschide noi oportunități, îndepărtându-se de educația tradițională. În cadrul proiectelor eTwinning, beneficiază toate părțile implicate.

Beneficii pentru copii: bucurie, experiențe noi, succes, sentimentul de apartenență, o mai bună pregătire pentru școală, muncă în echipă, implementarea tehnologiei, dezvoltarea gândirii critice.

Beneficiile proiectelor eTwinning în grădiniță: colaborare internațională, dezvoltarea cognitivă și a abilităților socio-emoționale, experiențe, spațiu virtual sigur Twinspace, activități comune, sprijin pentru cadre didactice, tehnologii digitale, mediu incluziv.

Colaborarea între grădinițe partenere. ”Împreună pentru sănătatea noastră” este un proiect eTwinning care a unit parteneri din Ungaria, România și Republica Moldova. Proiectul a fost propus la un seminar eTwinning din Slovacia, unde s-au alăturat aproape toți partenerii. Ulterior, s-au mai alăturat 3 parteneri. Au fost realizate apoi reuniuni lunare cu partenerii pentru a organiza viitoarele activități și pentru a discuta despre progresele înregistrate. Pe parcursul derulării proiectului s-a pus accent pe munca în echipă, sprijin reciproc, efort comun pentru rezolvarea unor sarcini, implicând astfel, pe lângă dimensiunea cognitivă a procesului de învăţare şi dimensiunile afectivă şi socială – acestea stimulând motivaţia, implicarea şi performanţa. Împreună cu membrii echipei am folosit în comun un calendar al activităților dintr-un document google. Fiecare membru al echipei și-a realizat cu succes sarcina care i-a fost delegată. Am comunicat prin grupul Whatsapp, ca mijloc de comunicare social-media, prin intermediul căruia s-a comunicat în permanență prin mesaje și au fost distribuite produsele și link-urile realizate. Printre activitățile proiectului s-au numărat realizarea unor activități comune, expoziție virtuală, e-carte și un calendar al sănătății.

Copiii au fost sursa principală a progresului proiectului, pentru că ei au realizat învățarea. Noi competențe, experiențe, cunoștințe au fost dezvoltate ca urmare a implicării lor pe tot parcursul proiectului, pornind de la primele sale etape. În plus, este important ca această implicare să continue chiar și după ce proiectul este încheiat.

Colaborarea copiilor din cele 3 țări cu 7 parteneri și în jur 180 de copii implicați în proiect s-a realizat atât pe parcursul derulării activităților, cât și în ceea ce privește realizarea produsului final.

În cadrul proiectului ”Împreună pentru sănătatea noastră” au fost abordate activități care au contribuit la dezvoltarea holistică a copilului. De asemenea, au fost create produse, împreună cu copiii, în cadrul activităților ce au îmbogățit considerabil mediul de învățare (Ziua Mondială a Sănătății).

Descrierea proiectului

Educația pentru sănătate pentru preșcolari permite învățarea unor comportamente sănătoase și integrarea acestora în rutinele comportamentale.

În sens larg, educația pentru sănătate este reprezentată de toate experiențele de învățare care conduc la îmbunătățirea și menținerea sănătății.

În sens restrâns, educația pentru sănătate presupune dezvoltarea de competențe cognitive, sociale și emoționale cu rol protector asupra sănătății și dezvoltarea unui stil de viață sănătos prin consolidarea comportamentelor sănătoase și reducerea comportamentelor de risc.

Dreptul de a fi sănătos este unul dintre drepturile fundamentale ale omului.

Igiena trebuie să devină o a doua natură pentru copii pentru că aceasta este o condiție a sănătății și nu poate fi uitată.

Este important ca educația pentru sănătate să se realizeze începând de la o vârstă foarte fragedă, deoarece copilul este mai receptiv la astfel de informații, foarte utile în creșterea și dezvoltarea sa, în această etapă a vieții sale se dobândesc obiceiuri relevante pentru activitățile ulterioare.

Obiectivele propuse

- identificarea principalelor părți ale corpului uman, utilizând termeni simpli de anatomie;
- cunoașterea noțiunilor care au legătură cu sănătatea și boala, cu o perspectivă asupra dezvoltării armonioase a personalității;
- formarea și consolidarea igienei personale și de muncă;
- formarea și consolidarea deprinderilor de odihnă și recreere;
- formarea și consolidarea obiceiurilor alimentare raționale;
- dobândirea normelor de comportament în activitățile de educație fizică și sport.

Metodologie și activități desfășurate

Proiectul s-a desfășurat pe o perioadă de câteva luni, din noiembrie până în iunie și a inclus activități variate, structurate pe mai multe arii de dezvoltare:

- expoziție sub forma unui album digital cu fructe și legume de toamnă pline de vitamine și importanța lor pentru sănătate;
- crearea unui calendar al sănătății;
- prezentarea de resurse digitale, filme, jocuri și aplicații utilizate în activitățile instructiv-educative cu copiii din grupă/clasă, precum și suportul audio-vi-

zual în predarea, consolidarea și evaluarea cunoștințelor copiilor;
- organizarea unei expoziții online cu desenele copiilor, pe platforma Padlet;
- realizarea unei cărți digitale în Book Creator cu sfaturi pentru a ne menține sănătatea;
- crearea unui set comun de reguli necesare pentru menținerea sănătății corpului și a minții;
- Ziua Mondială a Sănătății.

Utilizarea tehnologiei

Din considerentele că proiectul ”Împreună pentru sănătatea noastră” este un proiect de colaborare online, membrii de proiect şi copiii au folosit tehnologia pentru a contribui la desfăşurarea activităţilor de proiect. Instrumentele web au fost adaptate activităților realizate. Toate instrumentele au fost folosite de parteneri şi de copii ca să desfăşoare activităţi în colaborare şi să facă schimb de informaţii, astfel încât comunicarea şi interacţiunile dintre ei să fie reale. Pentru ca instrumentele utilizate să fie accesibile preșcolarilor și școlarilor mici, s-au folosit instrumente care conțin multă culoare, mișcare și sunet (Padlet, Google Forms, StoryJumper, Canva).

Deoarece platforma eTwinning este una dintre cele mai sigure, toate produsele activităților au fost plasate aici. Grupul de comunicare pe WhatsApp este deschis doar pentru parteneri, au fost semnate acordurile părinților. Pentru o colaborare eficientă, am stabilit reguli clare cu partenerii de proiect.

Abordări pedagogice și creativitate

Au fost realizate fără să ne abatem de la activitățile zilnice, fără a ne abate de la programa pentru educația timpurie, aceste jocuri și activități contribuind cu un real succes la abordarea diferită a temelor propuse, abordare care a venit în sprijinul copiilor.

Următoarele metode și tehnici folosite au contribuit la atingerea scopului propus: brainstorming-ul atunci când s-au făcut propuneri de logo și poster; conversaţia atunci când copiii s-au prezentat, când s-au descris pe ei, când au solicitat ajutor pentru desfășurarea unor sarcini din jocuri; explicaţia, demonstraţia și exercițiul, atunci când s-a descris modul de realizare a jocurilor didactice, distractive sau senzoriale propuse și alese în fiecare lună; metoda proiectelor, jocul didactic, metode de dezvoltare a gândirii critice, care implică copilul în procesul de învățare cognitivă, problematizarea, rezolvarea de probleme/sarcini, când s-au desfășurat jocurile pe calculator sau rezolvare de fișe de lucru; jocul, cea mai des folosită metodă în cadrul

activităților din proiect; învățarea prin descoperire, ce implică copilul să facă anumite cercetări înainte. Spre final, colaborarea prin crearea / elaborarea materialelor din proiect. Pe tot parcursul proiectului a avut loc manifestarea premiselor necesare de autoinstruire și autodezvoltare a copiilor prin dezvoltarea abilităților de comunicare, limbaj, activități de rutină într-un mediu liber de învățare, manifestarea autonomiei și respectului față de sine și ceilalți în diferite contexte și finalizarea unor activități prin utilizarea tehnologiei web.

Integrare curriculară

Acest proiect a fost proiectul copiilor și nu al cadrului didactic. De la început până la sfârșit temele abordate au ținut cont de nevoile lor, de dorințele lor, obiectivele ce trebuie atinse pentru acest nivel de vârstă. Acest proiect a fost planificat pentru preșcolarii cuprinși între vârsta 3-6 ani și școlarii până la 10 ani. Copiii au participat cu entuziasm la activitățile proiectului dat, activități prin care s-au dezvoltat emoțional prin recunoașterea și exprimarea emoțiilor și prin dezvoltarea conceptului de sine.

Temele abordate au putut fi integrate cu succes în cele 5 domenii de activitate: Științe, Educarea limbajului, Educație muzicală, Activități artistico-plastice și practice, Educație fizică.

Proiectul are și o abordare multidisciplinară. Are legături cu alte domenii curriculare precum:

- dezvoltarea fizică și fortificarea sănătăţii;
- dezvoltarea personală, emoțională și socială;
- dezvoltarea limbajului, a comunicării şi premisele citirii şi scrierii;
- dezvoltarea artistică și creativă;
- dezvoltarea cognitivă.

Integrarea proiectului în curriculum s-a realizat prin integrarea obiectivelor proiectului în obiectivele propuse la grupă prin proiecte tematice, planificări săptămânale și zilnice.

Pornind de la aceste domenii de dezvoltare, jocurile și activitățile desfășurate în cadrul proiectului sunt alese de cadrele didactice membre partenere pentru a le dezvolta copiilor unele competențe sociale, competențe de comunicare, competențe digitale, pentru a le dezvolta spiritul de inițiativă, sensibilitatea și exprimarea culturală, dezvoltând o gamă largă de competențe și aducând un viitor cetățean global.

De mare importanță sunt si:

- dezvoltarea competențelor lingvistice: Colaborarea cu instituții din alte țări permite copiilor să practice și să-și îmbunătățească abilitățile lingvistice într-un mod autentic și motivant.

- inovația și creativitatea: Proiectele eTwinning încurajează inovația și creativitatea în procesul de învățare, oferind posibilitatea de a aborda teme și probleme într-un mod original și captivant.

Rezultate și documentație

Toate activitățile desfășurate în cadrul proiectului au fost încărcate pe platforma eTwinning, având posibilitatea de a ne împărtăși experiențe interesante, cu diversitate culturală atât noi, cadrele didactice, cât și preșcolarii și școlarii. Proiectul ”Împreună pentru sănătatea noastră” are un puternic impact în grădinița noastră prin diversitatea culturală dintre diferite țări prezentate și prin implicarea copiilor în acest proiect internațional în care își însușesc informații legate de implementarea regulilor de sănătate și a activităților desfășurate pentru a fi sănătoși și a părinților acestora față de colaborarea la nivel european în domeniul educației preșcolare.

Impactul proiectului asupra copiilor, a instituției și a comunității

Platforma eTwinning ne-a deschis o fereastră către noi oportunități educaționale. Ba chiar mai mult, am găsit în eTwinning toate oportunităţile de care un cadru didactic are nevoie pentru a se autodepăşi.

Participarea la acest proiect ne-a oferit șansa să depășim granițele educaționale naționale, făcând astfel schimb de idei și de experiență profesională cu alte cadre didactice din spațiul european. Colaborarea la nivel european ne ajută să interacționăm cu actorii educaționali din alte țări europene, să accesăm resurse didactice utile și să învățăm instrumente digitale inovatoare.

Proiectul ”Împreună pentru sănătatea noastră” a arătat diversitatea strategiilor de predare-învățare-evaluare, în acest mod accentuându-se dimensiunea practic-aplicativă a cunoștințelor, prin prisma inter- și transdisciplinarității, ceea ce a dus la creşterea calităţii activităţilor de învăţare desfăşurate cu preşcolarii; a crescut motivaţia acestora pentru învăţare/ cunoaştere; a permis cunoaşterea altor sisteme de învăţământ şi a contribuit la dezvoltarea competenţelor de comunicare în limba română.

Implementarea proiectului a implicat nu numai preșcolarii și cadrele didactice, ci și părinții care au susținut toate demersurile noastre, au participat și la confecționarea materialelor necesare pentru unele activități. Putem să afirmăm că părinții s-au implicat activ în cadrul proiectelor eTwinning, astfel s-a întărit relația de colaborare dintre grădiniță și părinți.

Avantajele pentru instituția noastră sunt și ele importante:

- toate produsele activităților, colaje de poze și materialele didactice elaborate

au fost stocate și plasate în colțul eTwinning, îmbogățind sala de grupă cu materiale didactice;
- prin proiectul ”Împreună pentru sănătatea noastră” am promovat imaginea grădiniței la nivel local, național și internațional;
- proiectul a fost diseminat ca exemplu de practici inovatoare pe pagina web și pagina de facebook a instituției și prezentat în cadrul ședinței corpului profesoral;
- am adăugat o nouă dimensiune europeană procesului de predare-învățare și calității educației la nivelul unității noastre;
- munca noastră a fost recompensată cu certificat național de calitate, titlul de instituție parteneră eTwinning, certificat european de calitate, instituție eTwinning, fiind primul proiect eTwinning desfășurat într-o grădiniță de naționalitate română din Ungaria.

În consecință, eTwinning este o sursă de avantaje incomensurabile pentru toate cadrele didactice, care acordă sprijin real, consistent în procesul de formare, acces la resurse didactice și cele mai noi informații privind utilizarea mijloacelor digitale în procesul educațional.

Concluzii și direcții de cercetare viitoare

Platforma și proiectele eTwinning reprezintă o inițiativă valoroasă ce promovează colaborarea și schimbul de experiențe între școli din întreaga Europă. Beneficiile acestor proiecte sunt evidente atât pentru cadrele didactice, cât și pentru elevi, contribuind la dezvoltarea unor competențe-cheie pentru succesul în societatea contemporană. Prin continuarea și extinderea acestor inițiative, eTwinning joacă un rol semnificativ în promovarea unei educații de calitate și în încurajarea dialogului și înțelegerii între culturi.

Experiența proiectului „Împreună pentru sănătatea noastră” a demonstrat că parteneriatele internaționale contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor copiilor și la diversificarea metodelor didactice. În viitor, cercetările ar putea analiza mai detaliat impactul colaborării internaționale asupra motivației de învățare a copiilor și integrarea noilor tehnologii în educația nonformală.

Prin astfel de inițiative, educația timpurie poate deveni mai atractivă, incluzivă și eficientă, oferind copiilor experiențe de învățare valoroase pentru dezvoltarea lor armonioasă.

Referințe bilbliografice:

1. European Commission. *eTwinning: The Community for schools in Europe,* 2023. https://www.etwinning.net
2. Vygotsky, L. S. *Mind in Society: The Development of higher psychological processes*, Harvard University Press, 1978.
3. Heckman, J. J. *Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children*, Science, 2006.
4. UNICEF. *Early childhood development and learning for every child*, 2019 https://www.unicef.org
5. Siraj-Blatchford, I., & Sylva, K. *Researching effective pedagogy in the early years*, Department for Education and Skills, UK, 2004.
6. OECD. *Starting Strong VI: Supporting meaningful interactions in early childhood education and care*, OECD Publishing, 2021.